

У свим анализама и оценама процеса глобализације присутни су описи појавних облика и последица процеса, док се не указује на стварне узроке који су по моме суду евидентни (претпостављем да је разлог за ово слепило политичка коректност).

Главни узрок глобализације је структурна грешка капитализма која се састоји у немогућности одржавања равнотеже између производње робе и услуга и њихове потрошње, а због извлачења дела новостворене вредности (профит и сви облици новчане штедње становништва) из процеса.

Равнотежа производње и потрошње привремено се одржава претварањем профита и штедње у финансијски капитал и враћањем новостворене вредности у процес путем кредита становништву, фирмама и државама. Међутим, с временом се финансијски капитал увећава и прераста пропусну моћ реалног кредитног тржишта, па су институције које управљају финансијским капиталом (банке, пензиони и други фондови) принуђене да оплођују капитал тражећи нове кредитне продукте и тржишта.

Успон јапанске привреде и њено освајање светских тржишта јефтином а квалитетном робом подстакао је светске финансијске моћнике да прекопирају овај модел на Азијске тигрове (Кореју, Тајван, Малезију) у 70-им годинама и прошире кредитно тржиште финансирањем делокације производње, а уједно обезбеде јефтину робу за трговачке ланце у западним земљама чији развој су почели финансирати.

Тако се зачело капиталистичко чедо названо глобализација или мондијализација. Када се овај пројект показао успешним и Денг Хиао Пинг отворио Кину за стране инвестиције реке капитала су се почеле изливати у делокацију производње, како у Кину, тако у Индију и друге земље са јефтином радном снагом. Истовремено с овим процесом се почетком 90-их година отварају тржишта држава бившег комунистичког блока и кредитне линије за приватизацију као и делокацију производње и услуга у исте. И тако, глобализација је досла до пунолетности и детерминанте економских и политичких процеса у свету.

Како су делокација производње робе и услуга и приватизација имали ограничени потенцијал за конзумацију кредита, а тржишта кредита у западним државама су постала засићена, почеле су на преласку миленијума игре без граница са капиталом.

Као перспективна оцењена су улагања у некретнине и с тим везане хипотекарне кредите, што је због велике потражње утицало на стални раст цена некретнина и осећај кредитора да се на том продукту не може изгубити, већ само добро зарадити. Тако су хипотекарни кредити давани и незапосленим бескућницима и када је било јасно да их исти не могу отплаћивати. Ови кредити су били за банке из целог света тако атрактивни, да су похрлили да купују пакете кредита од Американаца који су се решавали истих када су схватили њихову промашеност.

Даља прича о овој теми је сувишна, јер је опште позната. Међутим, хипотекарни кредити су играчка у односу на врхунски продукт, кредит за фузију (преузимање) фирми који је

постао масовна инвестиција, јер је створена психоза у свету бизниса о нужности стварања великих фирми због тога што су мале осуђене на пропаст (велике рибе једу мале рибе).

Тако је у ову сврху инвестирана огромна количина капитала, по мојем суду већа него у хипотекарне кредите. Ради оцене релација, наводим само пример преузимања мобилног оператера Маннесманн Мобилфунка 2000-те године од стране Водафона за суму од 180 милијарди ЕУР. Ефекти ових кредита по правилу нису очекивани тако да их фирме не могу отплаћивати а кредитори остају без капитала. О овоме нико не говори (не таласа) јер је превише панике на финансијским тржиштима и без тога. Кредитори не могу пустити дужнике низ воду јер се ради о огромним сумама.

Као круна инвестирања капитала су берзанске шпекулације у које су се упустиле чак и банке (кад може Сорос засто не и ми), због чега је цена акција у последњих неколико година скочила за скоро 50% (Дов Јонес је за последњих пар година порастао с 10 на скоро 15 хиљада). Међутим, како су банке остале без капитала, због тога што им не враћају кредите, тако су принуђене продавати деонице, што доводи до пада њихове цене на берзама (Дов Јонес је пао на скоро 11.000). Дobar пример за исто је француска банка Социете Генерал која је на продаји деоница изгубила 5 милијарди ЕУР, за шта су окривили службеника који је наводно „хазардирао“ без знања управе са десетинама милијарди.

Када се свему овоме дода да Кина, Јапан, Русија и остале државе које имају велике девизне резерве своје улоге помало извлаче из западних банака (при том настојећи да не таласају), стање светског финансијског тржишта је не само у кризи, већ на рубу колапса.

Дакле, глобализација и стање кредитног тржишта узрокују стални пад потрошње код становништва у западним земљама, док пораст потрошње у трећем свету није довољан да би исти компензовао. Сада већ изражена инфлација, без повећања плата, у западним и другим земљама изазива даљи пад потрошње. Стални тренд смањивања директних и повећања индиректних пореза, ради пребацивања трошкова јавне потрошње на становништво, смањује потрошњу због повећања цене робе и услуга.

Аутоматизација и информатизација производње изазива повећање незапослености, што нужно смањује куповну моћ становништва. Постојећи слободни као и новостворени капитал ће се, због слабог западног кредитног тржишта, делоцирати на нова источна тржишта (калкулишући с процентима од милијарди становника Кине, Индије и др.), и то ће бити последња фаза глобализације, што ће изазвати стагнацију у државама западних демократија.

Према томе из горе наведеног произлази недвосмислени закључак да је пад потрошње у свету незаустављиви тренд који ће нужно изазвати светску економску кризу мајку свих криза, како би рекли Кинези) и то у врло блиској будућности. Уверен сам да се од

Узроци глобализације и светске финансијске кризе

Пише: Никола Турајлић

петак, 19 септембар 2008 22:07

западних влада не могу очекивати мере ради спречавања кризе, због тога што би тиме дирнули интересе финансијских моћника који преко лобија практично управљају западним државама.